

Zo ging dat ...

... in Hasselt op 1 december 1917: “het vaststellen van een reglement op de *Kinematograafvertooningen*”

“Oorlog of geen oorlog”, zo moet men in de gemeenteraad van Hasselt in de winter 1917-1918 gedacht hebben, “dat is geen reden om mistoestanden in de cinemazalen toe te laten.” Op 1 december 1917 bood de gemeenteraad zich over een voorstel van reglement op de cinema’s, dat in de weken daarvoor voorbereid was. In het reglement worden het belang van toezicht door het gemeentebestuur en van garanties voor het zedelijk gehalte van de vertoningen en van de veiligheid van de zalen benadrukt. Of de toestand in Hasselt op dat punt problematisch was, is op basis van de bronnen waarover wij beschikken niet helder. In Hasselt waren voor de eerste wereldoorlog twee filmzalen open gegaan: Ciné Pathé of Palace in de Kapelstraat, cinema Royalty in de Lombardstraat tegenover het stadhuis. In de Eden-Palace, de zaal van De Ware Vrienden, in zaal Casino en in zaal Minerva werden occasioneel films vertoond¹.

In het reglement wordt vastgesteld dat cinemazalen pas hun deuren voor het publiek mogen openen, nadat zij inzake zekerheid – wellicht wordt veiligheid bedoeld – en gezondheid door het stadsbestuur onderzocht en goedgekeurd zijn (art. 1). In dit verband moet er over gewaakt worden dat de zaal en de vertoningen geen gevaar opleveren voor toeschouwers en personeel, maar ook voor de burens en de *eigendommen gelegen in de buurt* (art. 7). Blijkbaar bestond er in verband met cinemazalen vooral angst voor brand.

Wat de filmvertoningen betreft wordt beslist dat het programma van de vertoningen minstens 24 uren op voorhand aan de burgemeester gemeld moet worden (art. 2), dat de zalen uiterlijk om middernacht dicht moeten (art. 3) en dat de politie ten allen tijde de vertoningen mag controleren (art. 4). On-

Kinematograaf uit 1913.

¹ J.-P. Lambrichts, *Wa spele ze ? 100 jaar cinema en feestzalen in Hasselt*, Hasselt, 2011.

zedelijke schouwspelen mogen – uiteraard – niet vertoond worden (art. 5) en kinderen mogen enkel binnen als er kinderfilms getoond worden (art. 6). Dansfeesten mochten in filmzalen niet georganiseerd worden als er ook films vertoond werden (art. 8) en schreeuwers of mensen die anderszins de boel op stelten probeerden te zetten, moesten door de uitbaters uit de zaal gezet worden (art. 9). Wellicht had ook dit met de veiligheid te maken.

Tekstuitgave: Uit het verslagregister van de gemeenteraad van Hasselt, 1917 (Stadsarchief Hasselt):

Zitting van 1 December 1917

Tegenwoordig: MM. Portmans, Burgemeester; Roelants en Willems, Schepenen; Bellefroid, Tits, Haven, Brauns, Vreven, Wynants, Douchar, Duvivier en Van Briel, gemeenteraadsleden en Stappers, Secretaris.

...

De gemeenteraad van Hasselt

Overwegende dat het betaamt, tot bescherming der openbare zekerheid en zedelijkheid, politie maatregelen toepasselijk op de Kinematograafvertooningen bij wege van reglement voor te schrijven;

Gezien artikel 60 van het decreet van 24 Augustus 1790;

Gezien artikelen 76 en 97 der gemeentewet;

...

Besluit:

Artikel één. – Kinematograaf-lokalen kunnen slechts voor het publiek open zijn, na onderzoek en goedkeuring door het gemeentebestuur, van hunne gesteldheid ten opzichte van zekerheid en gezondheid.

Artikel 2. – Geene vertooning mag ingericht worden zonder ten minste vier-en-twintig uren te voren er kennis van te geven aan den Burgemeester.

Artikel 3. – De vertooningen moeten eindigen en de zaal gesloten worden uiterlijk te middernacht.

Artikel 4. – De zaal moet voor de politie ten allen tijde toegelaten zijn.

Artikel 5. – Onzedelijke schouwspelen mogen niet vertoond worden.

Artikel 6. – Onder den ouderdom van tien jaren mogen de kinderen niet toegelaten worden en van tien tot vijftien jaren moeten zij vergezeld zijn van hunne ouders, hunne voogden of andere verantwoordelijke personen.

Eene uitzondering wordt gemaakt voor de vertooningen bijzonderlijk voor de kinderen bestemd.

Artikel 7. – De houder van het lokaal moet al de voorzorgen nemen nodig om brand te vermijden en om zijne inrichting te beschermen tegen alle gevaar, ongemak of ongezonden staat, niet alleen ten opzichte der toeschouwers, maar ook ten opzichte van het personeel, de burens en de eigendommen gelegen in de buurt.

Artikel 8. – Het is verboden te gelijk in eene zitting kinematograafvertooningen en danspartijen in te richten.

Artikel 9. – De toeschouwers die schreeuwen of anderszins de orde storen, worden uit het lokaal gezet, onverminderd de rechterlijke vervolgingen krachtens dit reglement in te spannen.

Artikel 10. – De overtredingen van dit reglement worden beteugeld met politiestraffen, onverminderd de bestuurlijke maatregelen voorzien bij de bepalingen van het Koninklijk besluit van 29 Januari 1863 op de politie der gevaarlijke, ongezonde of hinderlijke inrichtingen.

Gedaan in zitting te Hasselt, op dagteekening als boven.

Voor den raad:

De Secretaris,

(Get.) E. Stappers

De Gemeenteraad:

De Voorzitter,

(Get.) Ferd. Portmans.

Rombout Nijssen
Rijksarchief Hasselt

